

Text: 'Kakolukiyam' in Panchatantram of Vishnu Sharman'

विष्णुशर्मविरचिते पञ्चतन्त्रे 'काकोलूकीयम्' - प्रश्नानां कोशः

1. समीचनम् उत्तरं चिनुत ॥

१. पञ्चतन्त्रस्य रचयिता कः? विष्णुशर्मा ।
२. कस्य राज्ञः पुत्राः मूर्खाः आसन्? अमरकीर्तेः
३. दाक्षिणात्ये किं नाम नगरम् अस्ति? - महिलारोप्यं ।
४. उज्जीवी कः? मन्त्री ।
५. उलूकराजस्य नाम किम्? अरिमर्दनः
६. न्यग्रोधस्य समन्तात् कः परिभ्रमति? उलूकः ।
७. दिवा के न पश्यन्ति? उलूकाः
८. साममन्त्रं कः सूचयति? उज्जीवी ।
९. क्रूरः, अत्यन्तलुब्धः कः? उलूकः
१०. यानं श्रेष्ठमिति कस्य अभिप्रायः? अनुजीविनः ।
११. विग्रहः योग्यः इति कस्य अभिप्रायः? सञ्जीविनः।
१२. प्रजीविनः अभिप्राये किं श्रेष्ठम् ? आसनम्
१३. चिरञ्जीविनः अभिप्रायानुसारं किं वरम्? संश्रयः
१४. पितृसचिवः कः? स्थिरजीवी
१५. त्रिभिः गुप्तचरैः कानि ज्ञेयानि? तीर्थानि
१६. युधिष्ठिरः केन प्रोक्तः? नारदेन
१७. शत्रुपक्षे कति तीर्थानि सन्ति? अष्टादश
१८. स्वपक्षे कति तीर्थानि सन्ति? पञ्चदश
१९. काकोलूकीयं कस्य ग्रन्थस्य भागः? पञ्चतन्त्रस्य
२०. महिलारोप्यं नाम नगरं कुत्रास्ति? दाक्षिणात्ये
२१. वायसराजस्य नाम किम्? मेघवर्णः
२२. उज्जीवी किं सूचयति? साममन्त्रम्
२३. उलूकः कीदृशः? क्रूरः
२४. विष्णुशर्मणः ग्रन्थस्य नाम किम्? पञ्चतन्त्रम्
२५. कान् न विश्वसेत्? शत्रुन्
२६. मेघवर्णः कः? वायसराजः
२७. विहितं दुर्गं परिजनः कः? मेघवर्णः
२८. अरिमर्दनः कः? उलूकराजः
२९. उलूकराजः कं व्यापादयति? वायसं
३०. आलस्यं संयुक्तं कं न उपेक्षेत? रोगं
३१. न पृष्टोऽपि किं ब्रूयात्? ऋतं

२. प्रबन्धरूपेण उत्तरं लिखत - 10 Marks each (Answer any 8)

१. कथासाहित्यस्य उद्गमं विकासं च अधिकृत्य लिखत।
२. सञ्जीविनः अभिप्रायं सङ्गृह्य लिखत ।
३. प्रसिद्धकथाग्रन्थान् अधिकृत्य लिखत ।
४. मेघवर्णचिरञ्जीविनोः संवादं विस्तारेण लिखत ।
५. काकोलूकविरोधकथां स्ववाक्यैः लिखत ।
६. शशकपिञ्जलकथां लिखत ।

1Mark each

३२. यो न हितं ब्रूते सः कीदृशः स्मृतः ? रिपुः
३३. एकांतमासाद्य मंत्रिणा किं कार्यं ? मन्त्रचिंतनं
३४. बलवता किं न कार्यम् ? विरोधः
३५. बलवान् प्रहर्ता कः ? विधिः
३६. पावकं किं शमयति ? पानीयं
३७. चतुर्दन्तः कः ? गजः
३८. राजानः केन पश्यन्ति ? चारचक्षुषा
३९. मायया कः वध्यः ? मायी
४०. तुषैः परिभ्रष्टः कः न प्ररोहति ? तण्डुलः
४१. वनानि दहतो वन्हेः कः सखा भवति ? मारुतः
४२. पुंसां श्रेयसे का सहकरोति ? सत्सङ्गतिः
४३. पद्मपत्रे स्थितं किं मुक्ताफलश्रियं भवति ? तोयं
४४. निर्वाते किं स्वयमेव प्रशाम्यति? वह्निः
४५. केन वर्धितः श्लेष्मा सुखं वृद्ध्या निपात्यते ? गुडेन
४६. पक्षिणः केन पाशैः निबध्यमानाः वर्तन्ते ? लुब्धपाशैः
४७. नराणां नायकः कः ? धूर्तः
४८. पक्षिणां नापितः कः ? वायसः
४९. तपिस्विनां कः नापितः ? श्वेतभिक्षुः
५०. दंष्ट्रिणां कः नापितः ? शृगालः
५१. समस्त पक्षिभिः कस्य अभिषेकः निरूपितः ? उलूकस्य
५२. जिघ्रन् कः हन्ति ? भुजङ्गमः
५३. स्पृशन् कः हन्ति ? गजः
५४. हसन् कः हन्ति ? नृपः
५५. कुलस्यार्थं किं त्यजेत् ? एकं
५६. आत्मार्यं किं त्यजेत् ? पृथिवीं
५७. निर्विषेणापि सर्पेण किं कर्तव्यम्? फणाटोपः
५८. अग्निहोत्रपरिग्रहः कः? मित्रशर्मा
५९. ब्राह्मणस्य मार्गं कः आगतः ? धूर्तः
६०. मृतं स्पृष्ट्वा केन शुध्यति ? पञ्चगव्येन
६१. ब्राह्मणः पशुं कुत्र निक्षिपति ? भूमौ
६२. स्फुरन्तमपि नागेन्द्रं के भक्षयन्ति ? पिपिलिकाः
६३. पञ्चतन्त्रं केन रचितम् ? विष्णुशर्मणा

७. उज्जीविमेघवर्णयोः सम्भाषणं विमृश्य लिखत ।
८. अनुजीविमेघवर्णयोः सम्भाषणं सङ्गृह्य लिखत ।
९. प्रजीविमेघवर्णयोः संवादं विमृश्य लिखत ।
१०. स्थिरजीविनः विचारचातुर्यं विमृश्य लिखत ।
११. शशकजयूथनाथकथां लिखत ।
१२. धूर्तत्रयब्राह्मणच्छागकथां लिखत ।

३. गद्यस्य अनुवादं कन्नडभाषया अथवा आङ्ग्लभाषया कुरुत - 12 Marks

1. अस्ति दाक्षिणात्ये -----व्यापाद्य गच्छति । Page - 1
2. अथ अन्येद्युः स वायसराजो ----- यदा एष प्रश्नः कृतः । Page - 2
3. तद्वैधीभावं संश्रितस्य तव ----- प्रणिधिभिः । Page - 11
4. मेघवर्ण आह - तात ! कानि तीर्थानि ----- वश्यो भवति । Page - 12
5. कदाचित् हंसशुकबक -----न रक्षा विधत्ते । Page - 13
6. कस्मिंश्चित् वने -----गम्यताम् इति । Page - 16
7. अथ लम्बकर्णो -----राजानः सर्व एव । Page - 18
8. भो ! शशक ! -----प्रणम्य अन्यत्र गच्छामि । Page - 18-19
9. कस्मिंश्चित् वृक्षे पुरा -----चिन्तितवान् । Page - 20
10. अहो, किमद्य कपिञ्जलो----- समायातः । Page - 20
11. अथ तस्य तां -----धर्ममार्गः । Page - 23
12. कस्मिंश्चित् अधिष्ठाने -----सम्मुखा बभूवुः । Page - 26-27

४. वाक्यद्वयं ससन्दर्भं विवृणुत - 4 Marks each (Answer any 15)

१. स पश्चात्तेन हन्यते । Page - 2
२. 'राजन् बलवता सह विग्रहो न कार्यः' । Page - 2
३. 'भोः अनेकयुद्धविजयी सः। तेन विशेषात् सन्दधनीयः । Page - 3
४. 'तस्मात् तेन सह योद्धव्यमिति मे मतिः' । Page - 5
५. केवलं यानमर्हं स्यात् । Page - 6
६. 'भोः ! उत्कटः तावदस्माकं शत्रुः । Page - 2
७. वयं तावत् रात्रौ न पश्यामः । Page - 2
८. युक्तमभिहितं देवेन । यदा एष प्रश्नः कृतः । Page - 2
९. 'देव ! न मम एतत् प्रतिभाति यच्छत्रुणा सह सन्धिः क्रियते' । Page - 4
१०. 'तत् ते युक्तं कर्तुम् अपसरणम्' । Page - 7
११. 'देव ! षाड्गुण्यमध्ये मम संश्रयः सम्यक् प्रतिभाति' । Page - 9
१२. तदुपयुज्यते स्वकालोचितं सर्वमेव, परमेष द्वैधीभावस्य कालः । Page - 10
१३. तत् कथं तस्य छिद्रं ज्ञास्यामि । Page - 11
१४. अत्र विषये नारदेन युधिष्ठिरः प्रोक्तः । Page - 12
१५. 'अहो ! अस्माकं तावत् वैनतेयो राजा । स च वासुदेवभक्तः' । Page - 13
१६. 'अहो ! किं महाजनसमागमोऽयं परममहोत्सवश्च । Page - 14
१७. 'भोः ! पितृपैतामहं स्थानं नशक्यते सहसा त्यक्तुम् । Page - 17
१८. 'अथ क्व वर्तते भगवान् स्वामी चन्द्रः?' । Page - 19
१९. 'अहो! किमद्य कपिञ्जलो नायातः' । Page - 20
२०. 'न तव इदं गृहं मम एव' । Page - 21

५. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत -

2 1/2 Marks each (Answer any 10)

१. पञ्चतन्त्रम् २. हितोपदेशः ३. मेघवर्णः ४. चिरञ्जीवी ५. सञ्जीवी ६. बृहत्कथा ७. वेतालपञ्चविंशतिः
८. कथासरित्सागरः ९. शुकसप्ततिः १०. भोजप्रबन्धः ११. स्थिरजीवी १२. विग्रहः १३. यानम् १४. आसनम्
१५. संश्रयः १६. द्वैधीभावः १७. तीर्थानि १८. काकोलूकविरोधकथा १९. शशगजयूथनाथकथा
२०. शशकपिञ्जलकथा २१. धूर्तत्रयब्राह्मणच्छागकथा

सूचना - अवशिष्टानां पञ्चदशाङ्कानां कृते समासाः, कृदन्ताः, अपठितगद्यभागाः अपि भवन्ति ।